

זכויות בעלי-חיים

כולנו רוצים לחיות בחברה הוגנת המבוססת על כללי מוסר וצדק, ולא ב"חוקי הג'ונגל" הפראיים בהם החזק הורג את החלש - בחברה בה גם החלש המתקשה לשרוד לא יופקר וינוצל, אלא להיפך: יקבל הגנה וסיוע. אותו יחס הוגן נקרא זכויות. כדי לקבוע באילו זכויות מדובר, חשוב להבדיל בין שני מושגים: אבחנה ואפליה.

אבחנה מתרחשת כשמתייחסים באופן שונה ל-2 פרטים כאשר ההבדל ביניהם רלוונטי למצב המדובר. למשל, הסיבה שלילד לא נותנים זכות הצבעה היא שההבדל בינו לבין מבוגר (ניסיון) קשור לזכות להצביע.

אפליה מתרחשת כשמתייחסים באופן שונה ל-2 פרטים כאשר ההבדל ביניהם לא רלוונטי למצב המדובר. למשל, אם אדם יקבע שאסור להכות מבוגר בן 30, אך ילד בן שנתיים מותר להכות, זו תהיה אפליה. יחס זה לא מוצדק כי ההבדל בין ילד למבוגר לא קשור לזכות לא לסבול. גם לילד כואב מהמכה, בדיוק כמו למבוגר, ולכן אסור להכות ילד כשם שאסור להכות מבוגר.

כך גם בקשר לבעלי חיים. נכון שפרה לא צריכה זכות להצביע בבחירות ושדג לא צריך ללכת לבית הספר, אך בעלי החיים רוצים לחיות, לא לסבול כאב, ולא להיכלא בכלוב - בדיוק כמונו. להסתכל על בעל חיים ולקבוע ש"מותר להרוג אותו" כי הוא "פחות אינטליגנטי" זו אפליה, כי אינטליגנציה לא קשורה לזכות לחיים.

פרות, כלבים, דגים ובני אדם - כולנו בעלי חיים המסוגלים לשמחה, עצב והרגשת כאב, ובעלי רצון לשחק ולהיות חופשיים. הקביעה שזכויות מגיעות "רק לקבוצת בני האדם" היא שרירותית כמו הקביעה שזכויות מגיעות "רק לקבוצת הלבנים" או "רק לקבוצת הגברים". בכל אפליה שהייתה עד היום, הצד החזק תמיד קבע שהוא "שווה יותר" מהצד החלש. אך הקביעה הייתה בלתי מוסרית בעליל - וכך גם הקביעה שיחס מוסרי מגיע "רק לבני אדם". מוסר אמור להגיע לכולם בצורה שווה, לא רק לקבוצות מסוימות, ועליו להתבסס על צדק ולא על חוזק.

כיום, בעלי-חיים הם קורבנות של האפליה הגדולה והשיטתית ביותר על כדור הארץ: כל שנה נרצחים בעולם מעל 100 מיליארד בעלי-חיים בדרכים מזוועות ונוראיות שלא היינו מייחלים לאויבינו הגדולים ביותר, וכל זה - כיוון "שהם רק בעלי-חיים".

גופם של בעלי החיים שייך להם כשם שגופנו שייך לנו. וכשם שלא היינו רוצים שמישהו ינצל אותנו, יתעלל בנו או יהרוג אותנו, כך לנו אסור לנצל, להתעלל או להרוג חיות. הם לא רכוש ולא חפץ אלא יצורים חיים וחשים.

זה לא מקרי שכל קבוצה רואה עצמה כחשובה והמרכזית ביותר, אך אין זה יותר מאגו ואנוכיות. בני אדם צריכים להפסיק לראות בעצמם גזע העליון שיתר הברואים נועדו לשרת אותו. בעלי-חיים לא קיימים בעולם הזה "בשבילנו", כשם שהאדם השחור לא קיים בעולם "בשביל האדם הלבן", או נשים בשביל גברים. בעלי-חיים קיימים בעולם בשביל המטרות שלהם ולא בשביל המטרות שלנו, איננו אדוניהם והם אינם עבדינו.

כפי שאמר הפילוסוף ג'רמי בנת'ם: "השאלה כלל אינה 'האם הם מסוגלים לשקול בדעתם?' או 'האם הם מסוגלים לדבר?' אלא 'האם הם מסוגלים לסבול?' "

מה ההבדל?

אי שם באחד משווקי אסיה מתבונן הכלב שבתמונה מימין במבט עצוב - אל החופש. זה הדבר הקרוב ביותר לחופש שהוא יראה. הוא עתיד להימכר, להישחט ולהיאכל.

כשאנו נחשפים למראות של התעללות בכלב או חתול, אנחנו מגיבים בזעם ובתדהמה: "איך אדם יכול להתעלל כך ולהרוג יצור מסכן? כמה רע צריך להיות אדם כדי למנוע מיצור חסר אוניס כמו חתול או כלב זכות בסיסית לחיים חופשיים ונטולי כאב?"

במבט ענייני, אין מנוס מלשאול את השאלה: מה ההבדל בין חתול, כלב, פרה, תרנגולת, סוס או כל חיה אחרת במשקים המתועשים? האם לתרנגולת מערכת חישה שונה הגורמת לה לסבול פחות מאשר חתול? האם שאיפת העגל לחיי חופש יחד עם אמו ובני מינו פחותה מזו של הכלב?

עגלים, כמו כל הגורים, זקוקים לחום ואהבה. הם זקוקים לאימם, ולמשחק וקשר עם גורים נוספים. בתעשיות הבשר והחלב, כאשר הם מופרדים מאימם רגעים בודדים לאחר לידתם, הם סובלים לא פחות מגור כלבים נטוש, הזרוק לבד וללא אם ברחוב. אם הייתה ניתנת לכם הזדמנות לשחרר את הכלבים והחתולים מהתופת אותה הם עוברים במזרח הרחוק, בוודאי הייתם עושים זאת. מדוע שלא תעשו זאת עבור מיליארדי בעלי החיים הסובלים במשקים המתועשים?

054-2056629
www.free.org.il

אכול ותן לחיות

תזונה צמחית בריאה יותר

את כל רכיבי התזונה הדרושים לגופנו ניתן לספק בקלות בתזונה צמחית. ישנם מקורות צמחיים רבים לויטמינים ומינרלים העדיפים על בשר, ביצים או חלב. הן מבחינת אחוזי הויטמינים הגבוהים יותר, והן בשל העובדה שמזונות צמחיים אינם מכילים כולסטרול, לקטוז, הורמונים

ואנטיביוטיקה (המזרקות לחיות במשקים המתועשים). חלבון וברזל יש בשפע בסויה וטופו, חמוס, שעועית, עדשים, אגוזים וטחינה. B12 קיים במזון מועשר כגון דגני בוקר, חלב סויה ועוד. בשר, ביצים וחלב אינם מכילים סיבים תזונתיים או פחמימות מורכבות כלל, והם גדושים בשומן רווי וכולסטרול. רופאים ומומחים מפורסמים רבים כגון ד"ר קולין קמפבל (מנהל מחקר סין הידוע) וד"ר ניל ברנרד קובעים כי צריכת מוצרים מהחי מגדילה בצורה מובהקת את הסיכויים לחלות במחלות לב, סרטן, וסוכרת האחראיות לכ-70% מהתחלואה והתמותה בטרם עת בחברתנו, וכי מעבר לתזונה צמחית מסוגל להפחית את הסיכון ולשפר את הבריאות.

מה עושים?

כל אחד ואחת מאיתנו אחראים על חלק מהמציאות הקיימת. צריכת בשר, ביצים וחלב ממנת בצורה ישירה הרג ועיניניים של בעלי-חיים (ישראלי אוכל בממוצע כ-4000 חיות במהלך חייו). לכן, הדבר החשוב ביותר שניתן לעשות עבורם הוא להפסיק לקנות מוצרים שהופקו מברשרם ומגופם, להצטרף לחרם על תעשיות המוות ולעבור לטבעונות.

כדי לחסוך חיים שלמים של סבל ומוות אכזרי, כל שנדרש הוא הזזת היד אל מדף המוצרים מהצומח. הבחירה בצמחונות היא בחירה מוסרית המשותפת לכחצי מיליון ישראלים, ולעוד מאות מיליונים ברחבי העולם. מעבר לתזונה צמחית הוא ההיבט המעשי ביותר של שינוי ראייתנו את בעלי-החיים כמשאבים ביד האדם, והוא חלק בסיסי במגמה העולמית להתעוררות מהאדישות לסבלם והכרה בזכותם לחיות חיים חופשיים מניצול.

מי אנחנו

שב"י - "שחרור בעלי חיים ישראל" היא עמותה לזכויות בעלי חיים שהוקמה בשנת 2005. אנו רואים במאבק לזכויות בעלי חיים חוליה בלתי נפרדת בשרשרת המאבק לכינונה של חברה צודקת, המכבדת את זכויותיו של כל יצור חי אשר מסוגל לחוש כאב ושואף באופן טבעי להיות חופשי.

אנו מעודדים וקוראים לכל אחד המזדהה עם השקפותינו ומחפש אפיקי פעולה למען בעלי החיים להצטרף אלינו. קחו חלק פעיל בעשיית ההיסטוריה והילחמו למען החפים מפשע.

בשר פרות

פרים ופרות נכלאים במפטמה כארבעה חודשים לפני שחיטתם, כאשר סגרים מקבעים את ראשיהם מעל האבוס במשך שעות ארוכות. צריבת מספר נעשית באמצעות ברזל לוהט או באמצעות כוויית קור ללא הרדמה. הפרים המגיעים לשחיטה מרחימים את הדם ושומעים את העקבות של חבריהם. התנגדותם נתקלת

במכות, שוקים חשמליים, מוטות ברזל ובעיטות. בישראל נשחטים בעלי-חיים בהכרה מלאה, כשהם תלויים במהופך, בעל-החיים, שלעיתים פורק את גפיו עקב ניסיונותיו להחליץ, מתפתל מכאב ואימה עד כי השוחטים אוחזים בצווארו או תופסים את נחיריו במלקחיים על מנת לשסף את גרונו.

תעשיית הביצים

לאחר הבקיעה עוברים האפרוחים מיון: את הזכרים, שלא יטילו ביצים ושלא משתלם לגדל לבשר, משמידים: כ-7,500 אפרוחים מחושמלים, נחנקים או נגרסים למוות מדי יום בישראל. את הנקבות כולאים בכלובי מתכת צרים, שבהם אין הן יכולות אפילו למתוח את כנפיהן. רצפת הכלוב היא רשת מתכת, הגורמת לתרנגולות לפציעות ברגליים ולכאב במשך כל ימי חייהן. בתנאים קשים אלה, מפתחות התרנגולות תוקפנות, וכדי למנוע ניקור הדדי, הולנדים חותכים את מקוריהן באמצעות להב מתכת לוהט. כאשר תפוקת הביצים יורדת, גורמים הולנדים לתקופת הטלה שנייה באמצעות הרעבה של כעשרה ימים המכונה "השרה כפויה" - תהליך בו תרנגולות רבות מתות, לשמחת הולנדים, משום שתפוקתן נמוכה ממילא. ההבדל העיקרי בין תעשיית הביצים הרגילה לתעשיית ביצי ה"חופשי" הוא אופן הכליאה (כלוב לעומת מחסן). רוב הפגיעות זהות לחלוטין.

תעשיית החלב

פרה - ככל יונק ממין נקבה - מפיקה חלב רק לאחר המלטה. בתעשייה נלקח העגל מאמו מיד לאחר היוולדו, כתוצאה האם עשויה לבטא את מצוקתה בגעיות במשך ימים. רוב העגלים יישחטו כבשר עגל. פרה באופן טבעי מייצרת כ-8 ליטר חלב ביום להניק בו את העגל שלה, אולם כיום, כתוצאה מ"השבחה" שואבים מהפרה בממוצע 30 ליטרים מדי יום. גופה של הפרה לא הותאם לשינוי והמשקל העצום על העטין והגפיים גורם לקריעת כלי-דם, כאבים כרוניים וסדקים בעצמות.

על אף שתוחלת חייה הטבעית של הפרה עולה על 20 שנה, פרות במשקים מודרניים נשחטות בגיל 3 עד 6 שנים. פרות רבות מתמוטטות קודם לשחיטה מאפיקת כוחות, וכדי לפנותן, גוררים אותן על הקרקע כשהן קשורות בשרשרת או דוחפים אותן עם מלגזה.

תעשיות המזון מהחי

מדי יום נרצחים בארץ כמיליון בעלי-חיים בתעשיות המזון. במקום חמלה בעלי-חיים אלו חווים תנאים קשים של צפיפות כה גדולה עד שקשה להם לזוז, הם מעוותים גנטית, נכלאים בכלובים צפופים, סובלים מקור וחום קיצוניים בלי יכולת למצוא מחסה, מתבוססים בשתן ובצואה של עצמם, חוטפים מכות ובעיטות, מחושמלים, מובלים בתנאים קשים ובסוף חייהם הנוראיים נלקחים לבית המטבחיים בו חותכים את גרונם. כל זאת, כדי לעמוד בדרישה לכמויות הבשר האדירות ש-6 מיליון ישראלים קונים מדי שנה.

בשר תרנגולים

האפרוחים הנולדים לתעשיית הבשר מושלכים מיד לאחר בקיעתם למחסנים סגורים נטולי חלונות, שם יבלו את שארית חייהם הקצרים והאומרי ללים. גידלתם כה מהירה ובלתי טבעית עקב ה"טיפוח" הגנטי, שמעל 90%

מהם יסבלו מנכויות ומחלות קשות. סבל זה מתעצם בהרבה עקב תנאי החזקה וההובלה הקשים. אדי אמוניה מהשתן שמצטבר במחסן מקשים על הנשימה ואף גורמים לפציעות ועיוורון. עם גדילתם, הצפיפות עולה והתרנגולים נאלצים לדרוך זה על זה כדי להגיע למזון. במהלך ההובלה, נגרמים נקעים ושברים ברגליים ובכנפיים, כמו גם צמא ומחנק. בשל התנאים הקשים, כל שנה מתים כמיליון תרנגולים בהובלה מהלול לשחיטה. אלו שנותרו מובאים אל השוחט, החותך את צווארם ומטיל אותם לדמם ולפרס בתוך דלי או כשהם תלויים ברגליהם ממסוע. לאחר שחיטתם, עופות גוססים בהכרה מספר דקות בשל זרימת דם למוח מכלי-דם היקפיים.

בשר דגים

דגים הגדלים בבריכות סובלים מצפיפות אדירה - פי 17,500 מאשר באגמים טבעיים, כתוצאה סובלים הדגים מחנק, דלקות עור, עיוורון ופצעים. הטלת ביצים על-ידי נקבות הדגים מזורזת בשיטות הכוללות הרעבה ו"סחיטת הביצים" הגורמת מצוקה, פציעות ושטפי-דם פנימיים. בדיג חכות, ננעץ בלועו של הדג קרס מתכת מחודד, המעמיק לחדור לבשר הדג ככל שהוא נאבק להשתחרר. מוכח מדעית כי דגים חשים כאב: מערכת העצבים

שלהם דומה לזו של בעלי חוליות אחרים (ובכללם האדם), גופם משחרר חומרים משככי כאב (כגון אנקפלין ושאר אנדורפינים) כשרקמותיו נפגעות, וכן התנהגותם מעידה על חישת כאב. הדגים מוצאים מהמים וכתוצאה מכך נחנקים למוות באיטיות.